

намењеним богослужењу. Као ехо античког симболизма, каменоресци су с изненађујућом безазленошћу исклесали такве порнографске скулптуре ... Та ... фаличка подсећања на прошлост, која се налазе у мрачним салама (где су се и одржавале баханалије - А.Ф.) катедрала централне Француске, посебно су многобројна у жиронди. Научник из Бордоа, археолог Лео Друен, показивао ми је занимљиве узорке бестидних скулптура изложених у старим црквама његове провинције, које он скрива у дубини својих мапа" [105, с. 240] (цит. по [13, с. 661]) . "Али сувишак стидљивости лишава нас важних научних знања. Најновији историчари, прећуткујући хришћанске приказе полних органа у неким просторијама старих храмова, гуше мисао онога који би пожелео да упореди споменике класичне антике са споменицима из Средњег века. Озбиљне књиге о култу фалуса уз помоћ озбиљних цртежа осветлили би јасно тај предмет и открили би поглед на свет оних који ни у Средњем веку нису могли да се одвоје од паганских култова" [13, с. 661]. Највероватније да сви ти призори и скулптуре никако нису изругивања над црквом, него имају чисто позивајуће значење (до почетка широких репресија нове Хилдебрандове евангелистичке цркве против ранијег бахуског култа), као и призори кригли са запенушаним пивом над вратима немачких пивница [13, с. 661]. Умесно је приметити да је и сам термин "карикатура" такође променио своје значење последњих столећа (данас је то значење сужено), слично томе као што је промењено значење термина "анegdота".

У тесној вези с порнографским хришћанским скулптурама и призорима су и порнографски (еротски) призори античности, на пример у Помпеји [146]. И опет морамо да приметимо да "стидљивост" смета упознавању научне јавности с тим занимљивим материјалима. "Те слике, које представљају неке врло еротизоване и непристојне сцене што су у древности биле толико вољене, чувају се закључане ... У кући развратних жена ... неко је ноћу тајно ножем састругао непристојне фреске..." [146, 75]. Штавише, "у последње време све слике и скулптуре Помпеје, које нису у складу са савременим схватањима пристојности, чувају се у *тајном одељку* (курзив В. Класовског - А.Ф.) Бурбонског музеја у који пуштају само оне који добију специјалну дозволу од више управе. Добити ту дозволу редовним путем није лако..." [146, 76]. Уосталом, 1836. године изашао је опис (с гравурама) неких експоната из те тајне просторије [188], који је данас постао антикварни раритет. Приметимо овде да су (по мишљењу Хамфрија Девија) "помпејски уметници и италијански ренесансни уметници сликали истим бојама..." (цит. по [146, 70]).

У Помпеји су откривене зграде (једна од њих се данас сматра за хотел) над чијим улазима се налазе камени фалуси [146, 120]. Веза фалуса с хришћанским култом постоји, не само у европским храмовима Средњег века. "У Хијеропољу су били исклесани гранитни фалуси изузетне величине: 180 стопа и више; били су постављени у предворју храма..." [146, 122]. Класовски је наивно претпостављао да су те огромне камене фигуре постављене "за поуку богомољцима" (?) [146, 122]. А по свој прилици је то била условна ознака типа фирме.

Ако су непристојни ликови само позивајуће фирме за подстицање пастве на хришћанска весеља, која су практикована у храмовима све до XV в. (чак и касније!), шта онда означавају на њима приказане вештице, ђаволи, итд? Најпознији (на којима ђаволи гурају грешнике у ад) имају, наравно, улогу